

Fundació Catalana Síndrome de Down

Feminisme, discapacitat i lideratge

Declaració de dones amb discapacitat
en càrrecs de lideratge polític i públic:
projecció cap a *Pequín+25*

FCSD...

Fundació Catalana Síndrome de Down

INTRODUCCIÓ

La veu de la discapacitat intel·lectual

Montserrat Vilarrasa, una de les 20 dones participants en l'elaboració de la Declaració de Dones amb discapacitat en càrrecs de lideratge polític i públic: projecció cap a Pequín+25.

El 12 de juny de 2019, **Montserrat Vilarrasa**, membre de l'Assemblea de Drets Humans **Montserrat Trueta**, de la Fundació Catalana Síndrome de Down (FCSD) i Vocal per la discapacitat intel·lectual del Consell Rector de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD), va assistir a Nova York, a la seu de Nacions Unides—Dones, a la reunió d'aprovació de la Declaració de Dones amb discapacitat en càrrecs de lideratge polític i públic, en el marc de la **Plataforma** internacional pels drets de la Dona de *Pequín+25*.

Montserrat Vilarrasa i María Soledad Cisternas Reyes

Aquesta declaració vol visualitzar la competència i rol de les dones en situació de discapacitat, impactant especialment en altres dones i nenes amb o sense situació de discapacitat, i en tota la societat.

Montserrat Villarasa va ser convidada per **Maria Soledad Cisternas Reyes**, Enviada Especial de Nacions Unides sobre Discapacitat i Accessibilitat i Ex-presidenta del Comitè redactor de la Convenció Internacional de Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

En el procés d'elaboració i redacció, així com en la trobada per signar i aprovar el document, van participar **20 dones en situació de discapacitat, seleccionades en base als seus rols polítics i públics, provinents de diferents països** d'arreu del món que treballen en l'apoderament de la dona en situació de discapacitat.

Única participant en situació de discapacitat intel·lectual

La presència de **Montserrat Vilarrasa** va ser molt notòria, **doncs va ser l'única dona en situació de discapacitat intel·lectual que va participar en el procés d'elaboració, aprovació i seguiment d'aquesta declaració**. La resta de dones signants es troben en altres situacions de discapacitat.

Montserrat Vilarrasa signant el text de la Declaració

El fet de ser dona i trobar-se en una situació de discapacitat suposa una doble discriminació. Si la situació de discapacitat és intel·lectual, la discriminació és per falta de mesures d'accessibilitat cognitiva i/o intel·lectual en l'entorn que impedeixen accedir lliurement a la informació i poder entendre per pensar, decidir i actuar lliurement.

En tot el procés, Montserrat Vilarrasa ha comptat amb un professional de la FCSD, que l'ha acompanyada realitzant tasques pròpies de suport en l'accessibilitat cognitiva i/o intel·lectual. Cada dona participant s'ha procurat el seu propi assistent personal.

Repercussió: Pequín+25

La **Declaració de Dones amb Discapacitat en càrrecs de lideratge polítics i públics** s'incorporarà a la **Plataforma internacional pels drets de la dona de Pequín+25**.

El 2020, la comunitat mundial celebrarà el vint-i-cinc aniversari de la Quarta Conferència Mundial sobre la Dona i de l'adopció de la Declaració i la Plataforma d'Acció de Pequín (1995), que va establir la forma d'eliminar les barreres que impedeixen que les dones avancin.

Així, doncs, el 2020 és un any fonamental per a la realització accelerada de la igualtat de gènere i la potenciació de totes les dones i nenes d'arreu del món. Suposa també un compromís institucional d'accions concretes des de 2020 a 2025.

Qui és Montserrat Vilarrasa?

Montserrat Vilarrasa treballa a l'empresa ordinària, viu independent amb el programa de suport a la llar "Me'n Vaig a casa" de la FCSD. Alhora és una activista dels drets de les persones en situació de discapacitat en el sí de l'Assemblea de Drets Humans Montserrat Trueta de la FCSD i a l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD) de l'Ajuntament de Barcelona, on és vocal al seu Consell Rector representant al col·lectiu de la discapacitat intel·lectual.

Montserrat Vilarrasa a la seu de ONU Dones, Nova York

Aquest darrer càrrec, que ostenta des de 2016, l'ha portada a participar en el procés d'elaboració d'aquesta declaració. Vilarrasa és la primera persona en situació de discapacitat intel·lectual que ocupa aquest càrrec a l'IMPD. La seva candidatura va sorgir a través del treball realitzat a l'Assemblea de Drets Humans Montserrat Trueta.

Assemblea de Drets Humans Montserrat Trueta

L'**Assemblea de Drets Humans Montserrat Trueta** la formen persones amb síndrome de Down o en altres situacions de discapacitat intel·lectual. Té com a objectiu esdevenir un òrgan de transformació social i participació ciutadana per incidir socialment i políticament en la difusió i defensa dels drets humans. Concretament, reivindicant la **Convenció Internacional de Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat**. L'objectiu intern que els membres fundadors van establir l'any 2013 va ser: "fer un món més just".

Vilarrasa també és redactora d'Èxit21, la revista digital de la FCSD, gestionada i elaborada per persones en situació de discapacitat intel·lectual. La seva activitat periodística, a part de realitzar entrevistes i articles d'àmbit social, s'emmarca en la seva activitat al l'IMPD i a l'ONU.

~

La declaració que apareix a continuació és una iniciativa de Maria Soledad Cisternas Reyes, Enviada Especial del Secretari General de Nacions Unides sobre Discapacitat i Accessibilitat, que signen dones amb discapacitat líders en l'àmbit polític i públic, amb vista a *Pequín+25*.

ONU Dones va ser co-organitzadora d'aquesta Declaració conjunta.

La FCSD ha sigut l'encarregada d'oferir a Montserrat Vilarrasa suport en l'accessibilitat cognitiva per participar en tot el procés, tal com s'explica en la introducció d'aquest document. Amb l'edició de *Feminisme discapacitat i lideratge* la FCSD posa a disposició de la societat catalana aquesta Declaració per contribuir a la seva difusió i compliment.

A més a més, la FCSD ha estat l'encarregada de traduir la versió catalana de la Declaració.

~

DECLARACIÓ

Dones amb discapacitat en lideratge polític i públic: projecció cap a Pequín+25 ONU Dones, nacions Unides, Nova York, 12 de juny de 2019

Nosaltres, com a dones amb discapacitat i àmplia experiència pública i política,

Reafirmant la Declaració Universal dels Drets Humans (DUDH), que consagra els principis de la no-discriminació i de la igualtat en el gaudi dels drets polítics, incloent-hi la participació plena, igual i efectiva de dones en tots els nivells de la presa de decisions dels governs dels seus països;

Reafirmant també l'article 25 del Pacte internacional de drets civils i polítics (PIDCP), que estableix el dret a formar part en la direcció d'afers públics, de votar i de ser elegida i de tenir accés a serveis públics.

Guiades per la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (CEFDM)¹, que referma els drets humans, les llibertats fonamentals i la igualtat per a les dones a tot el món, obliga legalment els estats part a fer efectius, protegir i respectar els drets humans de les dones, i que exigeix, entre d'altres, que els estats part prenguin totes les mesures apropiades per eliminar la discriminació contra les dones en la vida política i pública dels països;

Recordant la Recomanació general 18 (1991) del Comitè per a l'eliminació de la discriminació de les dones (CEFDM), «Dones discapacitades»², que recomana que els estats part lliurin informació sobre dones discapacitades en els seus informes periòdics i sobre les mesures preses per gestionar les seves situacions particulars, incloent-hi les mesures especials per assegurar-ne l'accés igualitari a l'educació i l'ocupació, els serveis de salut i seguretat social i per assegurar que puguin participar en totes les àrees de la vida social i cultural;

Reconeixent la Resolució 1325 (2000) del Consell de Seguretat de l'ONU sobre dones, pau i seguretat, i la Resolució 66/130 (2011) de l'Assemblea General de l'ONU sobre les dones i la participació política, que exhorta els estats membres a reforçar la participació política de les dones; a accelerar l'obtenció d'igualtat entre homes i dones i en qualsevol situació, incloent-hi les transicions polítiques; a promoure i protegir els drets humans de les dones en relació amb la realització d'activitats polítiques, la participació en la direcció d'assumptes públics i la lliure associació, tot expressant les seves opinions i rebent i donant informacions lliurement;

Guiades també per la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat (CDPD) i el seu protocol opcional, aprovat el 13 de desembre de 2006, que procura promoure, protegir i assegurar el gaudi ple i igualitari de tots els drets humans i les llibertats fonamentals per a

¹ Nacions Unides, Treaty Series, vol. 1249, núm. 20378.

² Contingut al document A/46/38. Segons la terminologia actual dels estàndards internacionals, «dones amb discapacitat».

totes les persones amb discapacitat, tot promovent el respecte de la seva dignitat inherent, així com pel Comentari general 3 (2016) sobre «Dones i nenes amb discapacitat» del Comitè dels drets de les persones amb discapacitat;

Considerant que la CDPD consagra el model de drets humans per a les persones amb discapacitat i estableix la igualtat entre homes i dones com un dels seus principis³, tot responsabilitzant els estats de l'eliminació de barreres i exigint-los que adoptin les mesures necessàries en contra de la discriminació de dones i nenes amb discapacitat i totes les mesures possibles per al desenvolupament, la promoció i l'empoderament de les dones amb discapacitat⁴;

Emfatitzant també que la CDPD es guia pels principis següents: el respecte de la dignitat inherent, l'autonomia individual, la llibertat de prendre les decisions pròpies i la independència de les persones amb discapacitat; la no-discriminació; la participació i la inclusió plenes i efectives en la societat; el respecte per la diferència i l'acceptació de la discapacitat com a part de la diversitat i la condició humana; la igualtat d'oportunitats; l'accessibilitat; el respecte de les capacitats en evolució dels infants amb discapacitat i el respecte del dret de preservar les seves identitats;

Afirmant la inclusió de la igualtat de gènere i l'empoderament de totes les dones i les nenes dintre de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible com a objectiu independent, tot destacant la importància de complir tots els ODS i els seus propòsits⁶;

Recordant que, segons l'Informe mundial sobre la discapacitat de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), del 2011, el 19,2%⁷ de la població femenina té una discapacitat abans de fer els quaranta anys;

Reafirmant la inclusió de les dones i les nenes amb discapacitat en diverses àrees de la Declaració i Plataforma d'Acció de Pequín⁸ i el resultat de la vint-i-tresena sessió extraordinària de l'Assemblea General, titulada «Dones 2000: igualtat de gènere, desenvolupament i pau per al segle XXI»⁹, que obliga els estats part a accelerar i adoptar mesures estratègiques en dotze àrees considerades crítiques, les quals són d'importància fonamental¹⁰;

Reconeixent, però, que les mesures adoptades pels estats part s'han mostrat insuficients per aconseguir que les dones i les nenes amb discapacitat gaudissin plenament dels drets humans i de les llibertats fonamentals o el seu gaudi o plena participació en els èxits del desenvolupament sostenible; Reconeixent que, per les seves condicions físiques, sensorials, intel·lectuals, mentals o psicosocials,

³ Article 3 CDPD

⁴ Article 6 CDPD

⁵ SDG núm. 5

⁶ Resolució A/C.3/72/L.18/Rev.1.

⁷ https://www.who.int/disabilities/world_report/2011/report.pdf, pàgina 291.

⁸ Report of the Fourth World Conference on Women, Pequín, 4-15 de setembre de 1995 (Publicació de les Nacions Unides, Sales No. E.96.IV.13), Cap. I, Resolució I, annexos I i II.

⁹ Resolució S-23/2, annex i Resolució S-23/3, annex.

¹⁰ La càrrega de la pobresa entre les dones; l'accés desigual a l'educació i la capacitat; l'accés desigual als serveis de salut i serveis relacionats; la violència contra les dones; els efectes dels conflictes armats i de qualsevol tipus sobre les dones; la desigualtat en estructures i polítiques econòmiques i en l'accés als recursos; la desigualtat entre homes i dones en el repartiment del poder i en la presa de decisions a tots els nivells; els mecanismes insuficients per promoure el progrés de les dones; la falta de respecte i promoció i protecció inadequada dels drets humans de les dones; els estereotips respecte les dones, especialment en els mitjans de comunicació; les desigualtats de gènere en la gestió dels recursos naturals i en la protecció del medi ambient, i la discriminació i la violació dels drets de les nenes.

juntament amb la intersecció d'identitats i experiències basades en el seu origen ètnic o racial, els nivells d'ingressos, les creences religioses i polítiques, la identitat cultural, l'orientació sexual i la identitat de gènere, l'origen geogràfic i el lloc de residència o la condició migratòria, entre d'altres, hi ha una gran diversitat entre les dones i les nenes amb discapacitat;

Subratllant les formes múltiples i creuades de discriminació a les quals s'enfronten les dones i les nenes, especialment dones grans amb discapacitat, dones i nenes que viuen en institucions i dones i nenes amb discapacitat intel·lectual, particularment vulnerables;

Destacant que la Declaració i la Plataforma per a l'Acció de Pequín han de ser consistents amb la CDPD i el seu protocol opcional, incorporant-les en valoracions i documents subsegüents per reforçar el ple gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals per part de les dones i les nenes amb discapacitat, així com la seva inclusió i participació en la societat;

Emfatitzant que els principis generals i diverses disposicions de la CDPD poden nodrir la vint-i-cinquena revisió i avaluació de la implementació de Pequín que es durà a terme l'any 2020, particularment en les àrees crítiques de preocupació per la càrrega de pobresa persistent i creixent patida per les dones –entesa no solament com a falta d'ingressos i recursos, sinó també en termes de fam i desnutrició, accés limitat a l'educació, serveis de salut i altres serveis bàsics, discriminació social i exclusió¹¹– així com respecte la desigualtat entre homes i dones pel que fa al repartiment de poder i a la presa de decisions a tots els nivells;

Les signants d'aquesta Declaració

1. Reafirmem la importància crítica de la Declaració i Plataforma d'Acció de Pequín, la CDPD, l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible i la CEFDM com a instrument legalment vinculant, per crear i promoure les condicions propícies per a la igualtat de gènere i l'empoderament de totes les dones i les nenes;

2. Instem tots els estats membres de les Nacions Unides a complir plenament les seves obligacions amb la CEFDM, la CDPD i la Declaració i Plataforma d'Acció de Pequín i, com a directriu general, a aplicar el Comentari general núm. 3 sobre dones amb discapacitat emès pel Comitè sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides, del 2016;

3. Fem una crida als estats membres, al sistema de Nacions Unides, incloent-hi les seves agències i comitès, a les institucions nacionals de drets humans, al sector privat, a les organitzacions de persones amb discapacitat, a les organitzacions de drets de la dona i tots els altres actors involucrats en la vint-i-cinquena revisió anual de la Declaració i Plataforma d'Acció de Pequín (Pequín +25) que es durà a terme l'any 2020, per tal que:

¹¹ www.un.org/sustainabledevelopment/poverty/

a) Garanteixin la presència de dones i nenes amb discapacitat en processos de revisió a escala nacional, regional i global, fins i tot en espais formals de discussió, i assegurant que els documents finals incloguin compromisos **envers les dones i les nenes amb discapacitat**, i

b) Facin ús de terminologia inclusiva i sensible en tota la documentació i en els textos finals de la revisió de *Pequín +25*, utilitzant les expressions dones amb discapacitat o nenes amb discapacitat, d'acord a la CDPD, i rebutjant termes obsolets com ara invàlides o qualsevol altre que no estigui inclòs a la CDPD per referir-se a les dones i les nenes amb discapacitat;

4. Encoratgem els estats membres, sobre la base de la Resolució de l'Assemblea General, relativa a la situació de les dones i les nenes amb discapacitat, i de la implementació de la CDPD (2017)¹² a:

a) Considerar la signatura i la ratificació de la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat i el protocol opcional com un assumpte prioritari, si l'estat encara no ho ha fet;

b) Revisar regularment la implementació de la CDPD (allà on s'hagi ratificat) i avaluar-ne l'impacte, incloent-hi les limitacions, i considerar la retirada d'aquelles objeccions que hagin perdut rellevància;

c) Prendre nota de l'informe del secretari general sobre la situació de les dones i les nenes amb discapacitat i l'estatus de la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat i el protocol opcional¹³, com també de l'informe de la relatora especial sobre els drets de les persones amb discapacitat¹⁴;

d) Prendre mesures per incorporar els temes relatius a la discapacitat com a part integrant de les estratègies rellevants de desenvolupament sostenible i aplicar un enfocament basat en els drets humans per intensificar els esforços per a la promoció dels drets de les persones amb discapacitat en la implementació de la Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible, d'acord amb les obligacions internacionals;

e) Fer passes urgents per eliminar les múltiples i interrelacionades formes de discriminació contra les dones i les nenes amb discapacitat, per mitjà de la revocació de lleis, polítiques i pràctiques discriminatòries i prenent totes les mesures efectives per assegurar-los el gaudi complet i igualitari de tots els drets que s'estipulen a la CDPD, i

¹² El Tercer comitè de la 72a sessió de l'Assemblea General de l'ONU va adoptar la Proposta de resolució A/C.3/72/L.18/Rev. 1, amb les esmenes orals dels cofacilitadors (PP9 i OP14 (a) i el Grup Africà (OP18), amb un vot unànime (176 a favor), en la 53a reunió, de 21 de novembre de 2017.

¹³ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/news/dspd/women-and-girls-with-disabilities-crdp.html>

¹⁴ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/HRC/34/58

f) Adoptar mesures efectives per proporcionar, a dones i nenes amb discapacitat, accés a suport legal i de qualsevol altre tipus que es requereixi per tal que puguin exercir la llibertat d'elecció en igualtat de condicions que els altres en tots els aspectes de la vida;

5. Fem una crida a tots els estats membres a redoblar esforços per empoderar les dones i les nenes amb discapacitat i augmentar-ne la participació en la societat, com també promocionar-ne el lideratge, especialment per:

a) Assegurar la participació plena i igualitària de les dones i les nenes amb discapacitat en els processos de presa de decisió, a través de la formulació de lleis i polítiques nacionals compatibles amb l'exercici de la seva capacitat legal, la igualtat davant la llei i la prohibició de la discriminació;

b) Promoure i protegir els drets humans de les dones i les nenes amb discapacitat respecte al poder i a la presa de decisions des de la primera infància, reconeixent que l'adopció de decisions és un procés que es desenvolupa al llarg de tota la vida i que es reflecteix en el dia a dia, començant per la família, on les opinions de les dones i les nenes amb discapacitat s'han de tenir en compte pel que fa a les decisions individuals, familiars i col·lectives;

c) Prendre mesures per eliminar les múltiples barreres que representen un obstacle per a les dones amb discapacitat, que els impedeixen l'exercici dels seus drets polítics, també en la seva qualitat de votants i candidates;

d) Adoptar polítiques de tolerància zero respecte a la violència contra les dones amb discapacitat en la política¹⁵, incloent-hi la violència psicològica perpetuada pels prejudicis i els estereotips segons els quals les dones amb discapacitat són incapaces de tenir opinions independents sobre polítiques i afers públics o coneixements sobre la igualtat dels seus drets polítics;

e) Reforçar el suport institucional i de l'entorn per a les dones amb discapacitat, la major part de les quals no compten amb les condicions que fomenten i faciliten el desenvolupament d'una carrera política, tot i que hi estiguin interessades i qualificades;

f) Promoure la participació de les dones amb discapacitat en tots els afers polítics, demostrant i valorant, fins i tot, com les seves experiències, perspectives i expertesa enriqueixen tota la societat quan es veuen reflectides en resultats polítics.

g) Promoure la visibilitat de les dones amb discapacitat que avui dia ocupen posicions de responsabilitat d'alt nivell, el lideratge de les quals impacta positivament en la vida

¹⁵ Resolució de l'Assemblea General 73/148. Intensificació dels esforços per prevenir i eliminar totes les formes de violència contra dones i nenes: assetjament sexual, apartat 7.

de dones i nenes, homes i nens com a resultat dels seus mèrits, habilitats i aptituds i que poden servir com a model per a milions de dones i nenes amb discapacitat al món, i

h) Proporcionar igualtat d'oportunitats per a l'educació cívica i la capacitació per al lideratge polític a dones amb discapacitat per tal que assoleixin posicions on es prenen decisions rellevants;

6. Fem una crida a tots els estats membres perquè reconeixin que els drets de les dones i les nenes amb discapacitat es violen freqüentment i no es veuen reflectits en la legislació i en les polítiques públiques, la qual cosa perjudica i obstaculitza el ple gaudi d'aquests drets, i perquè adoptin les reformes necessàries referides a:

a) Implementar el model de drets humans establert a la CDPD, que proporciona elements clau per tal que les persones amb discapacitat gaudeixin d'aquests drets en igualtat de condicions que els altres, i que, en conseqüència, s'aplica a totes les dones i les nenes amb discapacitat;

b) Proporcionar formació i sensibilització sobre els drets de les dones i les nenes amb discapacitat dins del marc dels drets humans;

c) Considerar reformes legals que garanteixin el reconeixement igualitari davant la llei, la prohibició de qualsevol discriminació basada en la discapacitat i la protecció legal igualitària i efectiva contra discriminacions de qualsevol tipus;

d) Assegurar programes de conscienciació per eliminar els estereotips erronis i l'estigmatització contra les dones i les nenes amb discapacitat;

e) Garantir la capacitat legal plena en peu d'igualtat de condicions amb els altres per viure de manera independent i amb total inclusió en la comunitat, tenir dret a una llar i a una família, incloent-hi el dret de tenir una família pròpia, i amb les garanties necessàries per a l'exercici d'aquests drets;

f) Proporcionar accés universal a espais públics, transport, informació, comunicacions, tecnologies, productes, serveis, processos i procediments, per assegurar que les dones i les nenes amb discapacitat poden gaudir plenament dels drets humans i les llibertats fonamentals, i facilitar-los l'accés a l'ocupació, els serveis, l'educació i les activitats polítiques i de qualsevol altre tipus, i

g) Garantir la igualtat de drets pel que fa a l'accés a la justícia per a les dones amb discapacitat, que tenen necessitats específiques i que estan més exposades a la discriminació i a la violència sexual i de gènere, incloent-hi disposicions institucionals i de procediment que s'encarreguin de les necessitats basades en la discapacitat i l'edat.

7. Animem tots els estats membres a considerar les particulars necessitats i vulnerabilitats de les dones i les nenes amb discapacitat en els seus esforços per complir la resolució de l'Assemblea General (A/RES/71/170), que promou la intensificació dels esforços per eliminar totes les formes de violència contra les dones, reiterant l'obligació dels estats en aquesta matèria, i la resolució del 2018 (A/RES/73/148), que reconeix que la violència contra les dones i les nenes constitueix un impediment important per a la seva participació plena, equitativa i efectiva en la societat, així com en la vida econòmica, social i cultural; l'article 16 de la CDPD i el punt 5.2 dels ODS per eliminar totes les formes de violència contra totes les dones i les nenes en els àmbits públic i privat, incloent-hi el tràfic i l'explotació sexual i altres tipus d'explotació, i el punt 16.2, per posar fi al maltractament, l'explotació, el tràfic, la tortura i totes les formes de violència contra els nens i les nenes, i accelerar especialment els esforços per:

- a) Identificar les formes de violència i abusos experimentades per les dones i les nenes amb discapacitat, que estan exposades a un risc de maltractament més elevat i que experimenten la violència en diverses formes —que inclouen l'engany i l'abandonament; la inhabilitat d'exercir la seva capacitat legal en igualtat de condicions amb els altres o sense tenir el suport i les garanties per fer-ho; l'explotació i l'abús sexual; la denegació de medicaments; l'esterilització forçada o efectuada sota coerció; l'avortament forçat; la sostracció dels nadons a mares amb discapacitat; els procediments o les intervencions mèdiques efectuades sense consentiment lliure i informat, com ara cirurgies invasives i irreversibles, incloent-hi psicocirurgies, mutilació genital femenina (MGF), hospitalització involuntària en institucions psiquiàtriques sense revisió periòdica, entre d'altres—, circumstàncies que es veuen agreujades per condicions de vulnerabilitat, com ara la pobresa;
- b) Abordar la violència estructural, com ara la falta d'accessibilitat als espais físics, el transport, la informació i la comunicació;
- c) Adoptar mesures per protegir les dones i les nenes amb discapacitat, dintre i fora de la llar, contra totes les formes d'explotació, violència i abús (incloent-hi l'explotació i l'abús sexual), que proporcionin suport, informació i educació a les afectades i les seves famílies per prevenir actes il·lícits, i una supervisió independent dels serveis que atenen dones i nenes amb discapacitat.
- d) Promoure la recuperació física, cognitiva, mental i psicològica, la rehabilitació i la reintegració social de les dones i les nenes amb discapacitat i víctimes de violència, duent a terme totes aquestes accions necessàries en un entorn favorable per a aquests fins, incloent-hi els serveis de protecció els quals han de ser plenament accessibles;
- e) Adoptar una legislació i unes polítiques efectives per assegurar que els casos d'explotació, violència i abús contra dones i nenes amb discapacitat es detectin, s'investiguin i,

quan calgui, es perseguixin i se sancionin si escau, i considerar l'augment de les sancions penals per als crims violents perpetrats contra dones o nenes amb discapacitat, i

f) Implementar programes de recopilació de dades referides a les prevalences i als tipus de violència de gènere i sexual contra les dones i les nenes amb discapacitat i assegurar que aquestes dades es desagreguen per discapacitat, gènere, edat i altres identitats per proporcionar una base per a la comprensió de la naturalesa, l'abast i l'extensió del problema.

8. Exhortem els estats membres a considerar l'article 24 de la CDPD i l'ODS 4 per «garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom»; l'objectiu 4.5 «d'eliminar, de cara al 2030, les disparitats de gènere en l'educació i assegurar l'accés igualitari a tots els nivells de l'ensenyament i la formació professional per a les persones vulnerables, incloent-hi les persones amb discapacitat, els pobles indígenes i els infants en situacions de vulnerabilitat», i l'indicador 4a dels ODS, «construir i adequar instal·lacions educatives que tinguin en compte les necessitats dels infants i les persones amb discapacitat i les diferències de gènere, i que ofereixin entorns d'aprenentatge segurs, no violents, inclusivament i eficaços per a tothom», a l'hora de promoure l'educació de les dones i les nenes amb discapacitat i incrementar els esforços per tal de:

a) Garantir el dret de les dones i les nenes amb discapacitat a l'accés universal a una educació de qualitat, assegurant una educació de qualitat inclusiva, igualitària i no discriminatòria al llarg del cicle de vida, tot promovent oportunitats d'aprenentatge permanent per a tothom;

b) Adoptar mesures que promoguin, respectin i garanteixin la seguretat de les dones i les nenes als entorns escolars;

c) Fomentar la finalització de l'escola primària i secundària i eliminar disparitats de gènere en l'accés a l'educació secundària i superior;

d) Promocionar l'alfabetització financera i digital, assegurant que les dones i les nenes amb discapacitat tinguin accés igualitari al desenvolupament d'una carrera, a l'educació superior, la capacitació, les beques i els ajuts, i adoptar mesures transitòries especials per generar lideratge, habilitats i influència en les dones i les nenes amb discapacitat;

e) Proporcionar ajustos raonables, suport personalitzat, suport entre iguals o tutories, adaptacions curriculars, ús de materials i tècniques educacionals adequades, incloent-hi l'aprenentatge d'idiomes i del llenguatge de signes, braille i altres tipus de comunicació augmentativa o alternativa, segons el que es requereixi;

f) Posar en pràctica instal·lacions educacionals accessibles i promocionar la capacitació i la disponibilitat de professorat especialitzat, incloent-hi professorat amb discapacitat;

g) Incloure, als currículums i a les polítiques escolars, temes relatius a seguretat i protecció, a higiene i educació sexual integral, qüestions que tenen un impacte crític en les adolescents amb discapacitat.

9. Demanem als estats membres que promocionin oportunitats econòmiques per a les dones amb discapacitat i que considerin accions per implementar l'article 27 de la CDPD i l'ODS8, «promoure (...) l'ocupació plena i productiva i el treball digne per a tothom», i la meta 8.5 d'assolir, l'any 2030, «l'ocupació plena i productiva i el treball digne per a totes les dones i els homes, incloent-hi els joves i les persones amb discapacitat, així com la igualtat de remuneració pel treball d'igual valor» a través dels esforços següents:

a) Proporcionar protecció a les dones amb discapacitat que s'enfronten a múltiples barreres per guanyar-se la vida, a través d'un treball lliurement elegit, pagat o acceptat en un mercat o en un entorn laboral obert, inclusiu i accessible;

b) Establir mesures per assegurar que les dones amb discapacitat tinguin accés a un treball digne en igualtat de condicions que la resta de persones als sectors públic i privat i que els mercats i els entorns laborals siguin oberts, inclusivament i accessibles per a persones amb discapacitat; com també prendre mesures positives per augmentar l'ocupació de les dones amb discapacitat i eliminar-ne la discriminació sobre la base de la discapacitat en relació amb les qüestions relatives a totes les formes d'ocupació, incloent-hi la contractació, la permanència i la promoció i l'establiment de condicions laborals segures i saludables, amb l'assessorament dels mecanismes i les organitzacions nacionals pertinents de persones amb discapacitat;

c) Desenvolupar i promoure l'accés a formacions tècniques i professionals i als serveis de col·locació i formació professional i contínua per capacitar dones amb discapacitat per obtenir i conservar una feina, i assegurar l'accés a l'educació i la capacitació a tots els nivells adequats, d'acord amb les Regles estàndard de l'ONU per a la igualtat d'oportunitats per a les persones amb discapacitat;

d) Encoratjar la generació d'oportunitats d'ocupació i promoció professional per a les dones amb discapacitat en el mercat laboral i donar-los suport en la recerca i la conservació d'ocupació;

e) Ajustar les condicions laborals el màxim possible perquè compleixin les necessitats de les dones amb discapacitat, que han de poder comptar amb protecció legal contra la pèrdua infundada de la feina a causa de la seva discapacitat, i exigir als ocupadors que proporcionin instal·lacions laborals accessibles i que ofereixin ajustos raonables i suport personalitzat per a les dones amb discapacitat;

- f) Promoure oportunitats de negoci, l'autoocupació, la creació de cooperatives i de petites empreses propietat de dones amb discapacitat;
- g) Contractar dones amb discapacitat en el sector públic i promoure'n l'ocupació en el privat a través de polítiques, mesures i reformes legislatives adequades, que poden comprendre programes d'accions positives i incentius, incloent-hi la protecció social, entre d'altres, i
- h) Optimitzar la despesa pública i les infraestructures d'atenció social pel que fa a gènere i discapacitat, considerant que aquestes polítiques també juguen un paper crític en la reducció de la pobresa i la desigualtat i fomenten el creixement inclusiu i la igualtat de gèneres.

10. Animem els estats membres a promoure l'accés igualitari a la salut d'acord amb l'article 25 de la CDPD i l'ODS 3, «Garantir una vida sana i promoure el benestar de totes les persones a totes les edats», i les metes 3.7, «Garantir, de cara al 2030, l'accés universal als serveis de salut sexual i reproductiva, incloent-hi la planificació familiar, la informació i l'educació i la integració de la salut reproductiva en les estratègies i els programes nacionals», i 3.8, «Aconseguir la cobertura sanitària universal, incloent-hi la protecció contra els riscos financers, l'accés a serveis de salut essencials de qualitat i l'accés a medicaments i vacunes segurs, eficaços, assequibles i de qualitat per a tothom», i augmentar els esforços per:

- a) Abordar les múltiples barreres a què s'enfronten les dones i les nenes amb discapacitat per gaudir del seu dret a la salut, incloent-hi els prejudicis, els estereotips i les pràctiques nocives, particularment en el cas de dones grans amb discapacitat, pràctiques mèdiques com les esterilitzacions i els avortaments forçats o psicocirurgies sense el consentiment lliure i informat, i que també constitueixen un tipus de violència sexual, així com l'internament involuntari i sense revisions periòdiques en centres psiquiàtrics o altres institucions;
- b) Assegurar l'accés de les dones i les nenes amb discapacitat a serveis d'atenció mèdica de qualitat, gratuïts o a preus assequibles, incloent-hi la salut sexual i reproductiva amb perspectiva de gènere, com també a programes de rehabilitació relacionats amb la salut, tant en àrees urbanes com rurals, i al més a prop possible de la llar de la dona o la nena amb discapacitat;
- c) Salvaguardar el consentiment lliure i informat com a norma legal aplicable a l'atenció de la salut de les dones i les nenes amb discapacitat, amb ajustos raonables, suports i empares per a l'expressió de les seves voluntats, quan calgui, tema que, juntament amb el model de drets humans de la CDPD, s'ha d'incloure en la capacitació del personal mèdic, paramèdic i administratiu dels serveis, tant al sector públic com al privat;

d) Assegurar que les dones i les nenes amb discapacitat tinguin accés a equips i instal·lacions de salut, incloent-hi mamografies i altres dispositius i serveis de protecció de la salut i taules per a exàmens ginecològics;

e) Proporcionar capacitació tècnica al personal sanitari en relació amb la salut reproductiva i els drets de totes les dones amb discapacitat, que es basen en el reconeixement del dret bàsic de totes les dones i de tots els individus a decidir lliurement i responsablement la quantitat de fills, l'espaiament entre els naixements i de comptar amb la informació i els mitjans necessaris per poder fer-ho, així com el dret de cada dona i adolescent amb discapacitat d'assolir el major estàndard possible de salut sexual i reproductiva, incloent-hi l'exercici dels seus drets a prendre decisions referides a la reproducció sense estar subjectes a discriminació, coacció o violència, d'acord amb les disposicions dels instruments internacionals en matèria de drets humans; i

f) Adoptar mesures en plans nacionals, programes, polítiques i legislacions en matèria de salut per prioritzar la reducció de la morbiditat i la mortalitat maternoneonatal en el sector de la salut, per tal que dones i adolescents amb discapacitat tinguin un accés simple i assequible a l'atenció obstètrica indispensable, a serveis d'obstetrícia ben equipats amb suficient personal, parts assistits per personal qualificat, atencions obstètriques d'emergència, part eficient i, en cas necessari, transport a centres d'assistència de nivell superior, atenció postpart i planificació familiar per promoure, entre d'altres, la maternitat segura per a dones amb discapacitat;

11. Encoratgem els estats membres a reforçar els seus mecanismes institucionals per aconseguir la igualtat de gènere en benefici de les dones i les nenes amb discapacitat, tot reconeixent que requereixen programes i enfocaments especials per fomentar el seu avenç i, en particular:

a) Incorporar la perspectiva de gènere i discapacitat a l'enfocament de drets humans basat en la CDPD per reforçar el paper efectiu dels mecanismes institucionals per al progrés de les dones «sense deixar ningú enrere». És a dir, que les polítiques d'aquestes organitzacions, programes i accions sempre han de tenir en compte les dones i les nenes amb discapacitat, assegurant-ne la participació i la inclusió plena en aquests mecanismes, que impacten en els diferents instruments públics, mecanismes de drets humans, punts focals de discapacitat i mecanismes de coordinació que promouen els drets de les dones i les nenes amb discapacitat;

12. Demanem que els estats membres reconeguin que la situació de dones i nenes amb discapacitat no ha estat tema d'anàlisi periodística als mitjans, la qual cosa n'invisibilitza les necessitats en la formulació d'opinions i polítiques públiques, i que intensifiquin els esforços per:

- a) Facilitar un major accés als mitjans d'informació i comunicació a les dones i les nenes amb discapacitat, incloent-hi els formats i les modalitats de comunicació adequats a les persones amb discapacitat;
- b) Adoptar polítiques de tolerància zero per als mitjans que distorsionen la imatge de les persones amb discapacitat a través de representacions inapropiades, particularment de dones i nenes amb discapacitat, basades en prejudicis i estereotips negatius;
- c) Promoure el rol dels mitjans de comunicació com a agents d'informació i educació de la societat, enfocant la situació de les dones i les nenes amb discapacitat des de la perspectiva dels drets humans per fomentar la consciència col·lectiva respecte les polítiques públiques inclusives;
- d) Promoure emissions (als mitjans) en formats accessibles, considerant el paper inestimable de les noves tecnologies;

13. Encoratgem el sector privat a:

- a) Proveir el públic de serveis o produir béns i serveis per al públic, per exemple, en matèria d'educació, treball, salut o comunicació social, entre d'altres;
- b) Continuar com a actor clau per a l'accessibilitat als seus beneficiaris, per tal que les dones i les nenes amb discapacitat els puguin utilitzar de la manera més segura i confortable;
- c) Contractar dones amb discapacitat i incloure, a les seves ofertes de treball, un reconeixement de les seves habilitats i capacitats innates, tot proporcionant ajustos raonables i suport personalitzat, si cal, per tal de reduir considerablement la desocupació de les dones amb discapacitat;
- d) Seguir els Principis rectors de les Nacions Unides sobre les empreses i els drets humans (2011);

14. Animem les institucions nacionals de drets humans (INDH) a:

- a) Considerar fonamental el seu rol en la promoció del ple gaudi i la visibilitat dels drets humans de les dones i les nenes amb discapacitat, i fer un seguiment de la implementació i el compliment de lleis i acords nacionals i internacionals, incloent-hi visites a centres de salut pública, presons, instal·lacions per a estades de llarga durada i centres d'acollida per a dones i altres institucions;
- b) Destinar recursos específics a la protecció dels drets de les dones i les nenes al si de les institucions nacionals de drets humans;

- c) Elevar el nivell de conscienciació de la comunitat per encoratjar el canvi cultural i d'actitud, destacant els mèrits, les competències i les aptituds de les dones i les nenes amb discapacitat i treballar per eliminar prejudicis, estereotips i pràctiques perjudicials;

15. Fem una crida a les organitzacions de persones amb discapacitat i a les organitzacions de dones i nenes a:

- a) Aprofitar el seu rol essencial en la defensa d'una visió de les dones i les nenes amb discapacitat i els seus drets, d'acord amb les diferents consideracions i recomanacions contingudes en aquesta declaració, a partir del model dels drets humans de les persones amb discapacitat, amb un enfocament basat en el gènere i la discapacitat;
- b) Reconèixer que les organitzacions de dones amb discapacitat han de ser consultades en tots els afers del seu interès de la mateixa manera que qualsevol altre ciutadà, tenint en compte les seves opinions per a la millora de la legislació, les polítiques públiques i altres accions, validant i avaluant el seu paper irremplaçable en la societat;
- c) Augmentar la participació de dones amb discapacitat en els moviments relacionats amb la discapacitat, desenvolupant lideratge també en organitzacions de persones amb discapacitat (DPO, per la seva sigla en anglès);

16. Sol·licitem al sistema de les Nacions Unides, incloent-hi agències i comitès:

- a) Considerar que el rol de les Nacions Unides és de gran rellevància per a la col·laboració amb els estats a l'hora d'adoptar mesures per al desenvolupament, l'avenç i l'empoderament de les dones i les nenes amb discapacitat, per a la qual cosa se li demana prestar una atenció prioritària als drets de les dones amb discapacitat;
- b) Desenvolupar programes de creació de capacitats i assistència tècnica per elaborar polítiques públiques i adoptar mesures basades en el model de drets humans contingut a la CDPD i enfortir l'enfocament basat en el gènere i la discapacitat en els programes de l'ONU;
- c) Fer difusió d'aquesta declaració i de les diverses recomanacions a tots els estats i altres parts interessades, utilitzant també formats accessibles.

Signants

Excma. Sra. Alexia Manombe-Ncube, viceministra de l'Oficina del President de Namíbia.

Sra. Catalina Devandas, relatora especial de l'ONU per als drets de les persones amb discapacitat.

Sra. Charlotte McClain-Nhlapo, assessora global sobre discapacitat del Banc Mundial.

Sra. Eeva Tupi, directora executiva de la Federació Mundial de Sords (WFD, per la seva sigla en anglès) i assessora de drets humans de la Lliga Finlandesa de Drets Humans (participació virtual).

Sra. Gertrude Fefoame, assessora de promoció global i inclusió social de Sightsavers i membre del Comitè dels Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides.

Sra. Liisa Kauppinen, presidenta honorària de la Federació Mundial de Sords (WFD, per la seva sigla en anglès) i ex-presidenta emèrita de la WFD, guardonada amb el Premi de Drets Humans de les Nacions Unides (2013).

Excma. Sra. Ljupka Mihajovska, diputada del Parlament de la República de Sèrbia (participació virtual).

Excma. Sra. Mara Cristina Gabrielli, senadora federal del Brasil i membre de Comitè de Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides.

Sra. Miyeon Kim, assessora del ministre d'Igualtat de Gènere i Família de Corea i membre del Comitè de Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides.

Sra. Montserrat Vilarrasa, secretària de l'Assemblea de Drets Humans Montserrat Trueta i vocal, en representació de les persones amb discapacitat intel·lectual, al Consell Rector de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat de l'Ajuntament de Barcelona (IMPD).

Sra. Rosangela Berman, cap de la secció Discapacitat d'UNICEF.

Sra. Rosy Morales, fundadora de l'associació Caminar i Rodar i diputada a Mèxic.

Sra. Stephanie Ortoleva, presidenta fundadora i directora executiva de Women Enabled International (WEI).

Sra. Yetnebersh Nigussie, assessora principal d'inclusió de l'organització Light of the World, guardonada amb el Right Livelihood Award, conegut com a Premi Nobel Alternatiu (2017).

Sra. Emma Harriet Nicholson, enviada comercial del primer ministre del Regne Unit a l'Azerbaidjan, l'Iraq, el Kazakhstan i el Turkmenistan (dona el consentiment per signar).

Sra. Ana Peláez Narváez, directora de Relacions Internacionals de l'ONCE, Espanya. Membre del Comitè de la Convenció per a l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació contra les Dones de les Nacions Unides (dona el consentiment per signar).

Sra. Judith Heumann, advocada internacional de drets de la discapacitat i ex-assessora especial en matèria de drets internacionals de les persones amb discapacitat al Departament d'Estat dels EUA (dona el consentiment per signar).

Sra. Risnawati Utami, assessora de les persones amb discapacitat a OHANA Indonèsia i membre del Comitè per als Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides (dona el consentiment per signar).

Sra. María Soledad Cisternas Reyes, enviada especial del secretari general de les Nacions Unides sobre Discapacitat i Accessibilitat. Impulsora de la Declaració.

© de la traducció al català, Miquel Strubell
© del document complet, Fundació Catalana Síndrome de Down
Edició revisada març 2020

FCSD...

Fundació Catalana Síndrome de Down

Comte Borrell, 201-203 08029 Barcelona
T+34 93 215 74 23 www.fcsd.org

SEGUEIX-NOS!

